

سخنرانی دکتر گیلک — جلسه مادران عمومی دبستان دوره اول ۲۱ آبان ۱۴۰۳

ببینید بحث آموزش خانواده خیلی مهمه و خیلی اهمیت داره اما مهم تر از خود بحث ضرورت آموزش خانواده اینه که چی گفته میشه یعنی قراره تو این جلسات ما چی عایدمون بشه و اساساً باید چی گفته بشه. ببینید خب شما سالیان سال هم شنیدین هم دیدین هم خودتون تو جلسات آموزش خانواده شرکت کردین، موضوعات متعددی وجود داره یک روزی یک چیزی باب میشه و ما دوست داریم اون رو بشنویم و برای ما بگن، روز دیگه یک چیزی باب میشه دوست داریم راجع به اون بشنویم و این بد نیست اما مهم اینه که بچه های ما دارن برای یک چیزی تربیت می شن، یک اهدافی براشون تدارک دیده شده. معلمان و مدیران محترم و همه کسانی که دارن تلاش می کنند و دنبال یک هدفی هستنند آیا بهتر نیست شماها چیزی رو بیاموزید که به اون هدف کمک کنه، یعنی دقیقاً مثل تلاشی رو که مدرسه می کنه برای رسیدن به یک چیزی شما هم تلاش کنین به همون چیز نزدیک بشین. این بهتر نیست تا اینکه موضوعات متعدد رو بشنویم اما نتونیم بین اینا پیوند و ارتباطی برقرار کنیم و نتونیم ازشون یک درسی بگیریم. بله اولیا هم باید هم جهت باشن با تلاشی که مدرسه می کنه و به دنبال اون اهدافی باشن که نظام تربیتی به دنبال اون هستش.

خب ما روی این فکر با دوستان کار کردیم که چی بگیریم به شماها که به درد بخور و به کار بیاد اولین موضوعی که به تأیید جمع ما رسید که گفته بشه مسئله ارتباط بود، ارتباط مؤثر با بچه ها و با فرزندانشون و اینکه چطوری ارتباط برقرار کنیم که بحمدالله تو این مقطع و تو این دوره شماها این ارتباط رو دارین با بچه ها اما کم کم این ارتباط از شماها قدری دور میشه میره به محیط اجتماعی، میره به سمت همسالان، میره به سمت همکلاسی ها، آرام آرام میاد به سمت اجتماع. پس اگر قراره شما تو حوزه تربیت کاری بکنید که اثر داشته باشه باید ارتباط رو بیاموزید یعنی اصل نخست ارتباط است. اول باید ارتباط داشته باشیم و این ارتباط رو باید آسیب هاش، تهدیدهایش و فرصت هاش رو بشناسید که خراب نکنید یعنی تو این ارتباطی که ما با بچه داریم یک کاری نکنیم با دست خودمون ناشیانه که به این بچه لطمه بزنند پس اصل نخست ارتباطه. حالا این ارتباط رو چطوری تقویت کنیم؟ گفتیم که او تربیت از خلال همین زندگی که دارین می کنین عبور می کنه یعنی تربیت چیزی نیست که فکر کنین یک پکیج و یک بسته است که از این در وارد می شین و می گین اینو به ما بده و بذارین تو کیفتون برین. از این خبرا نیست فرمول نداره؛ فرمولش یعنی اون چیزی که شما می آموزید و لحظه ای که با بچه توی صحنه تعامل دارین اون صحنه صحنه هنرمندی شماست که با این آموخته هاتون، با فطرت تون، با عشقتون، با علاقه تون، با تدبیر تون و با اون چه که آموختید تو اون لحظه خاص چه کار بکنید. اون لحظه مهمه پس ببینید همین زندگی معمولی شما همون تربیت است فقط یک مقدار دقت می خواد، یکم تأمل می خواد که یک موقعی دست کاری ناشیانه انجام نشه.

دوم این که فرصت شناس باشی یعنی چی؟ تو زندگی یک اوقاتی پیش میاد دقت کنین تو ارتباطی که بابچه هاتون دارین

یک وقتایی حرفتان بیشتر به کرسی می‌شیند و بیشتر به جان و دل بچه نفوذ می‌کند تا یک لحظات دیگر پیش بیاد دیگر بچه اون موقع آماده است که بشنود. مثلاً بچه وقتی یک احتیاجی داره، وقتی یک سوالی داره، وقتی یک چیزی می‌خواد و وقتی یک نیاز فوری داره اون لحظه یک فرصت طلایی هستش که بتونی تعامل قشنگی داشته باشی و گرنه تو لحظات معمولی که مادر داره کار خودش را می‌کنه بچه هم داره کار خودش را می‌کنه و هر کس تو فضای خودش اما یک لحظاتی اینا به هم پیوند می‌خورن و یک حادثه تربیتی رو رقم می‌زنن برای همین فن تربیت یک جاهایی شامل فن فرصت شناسی هم میشه و تمام هنر مربیان اون جا خودش را نشان میده که از یک فرصتی چه شکلی شما بتوانید بهره بگیرید.

ببینید این بچه ما یک عقلی داره که تو حوزه روانشناختی بهش می‌گن شناخت، خب این ذهن و فکر بچه روز به روز داره تغییر می‌کنه مثل خود ماها اما او شدیدتر هستش. تو یک سنی که این عقله مرتب داره پوست اندازی می‌کنه خب همینطور که عقلش داره مرتب دگرگون میشه هیجانات و احساسات و رغبت‌هاش هم مرتب داره تغییر می‌کنه. دقت کنین حرف اینه که هیچ چیزی ثابت نیست و هی داره تغییر می‌کنه، هی بچه داره نو میشه و آیا ما هم نو می‌شیم، آیا ما با سوادی که مربوط بیست سال پیش یا سی سال پیش است با اون سواد می‌تونیم به این سوالاتی که امروز بچه از ما می‌کنه جواب بدیم؟ قطعاً نه، ما هم باید نو بشیم، تک تک ما هم باید تازه بشیم نمی‌تونیم همون جا بمونیم بچه‌هامون برن بالا از اون بالا به ما نگاه کنن یک سوالی کنن که سر در نمی‌اریم سوال چرا؟ چون ارتقا ندادیم باید بکشیم خودمونو بالا. هیجانات اینا داره مرتب دگرگون میشه. از لحاظ بدنی و زیستی و بیولوژیکی هم اینا دارن مرتب دگرگون عوض میشن. از لحاظ اجتماعی شدن هم بچه عوض میشه. بچه تا دیروز به والدین چسبیده بود اما آرام آرام چسبندگی داره کم میشه و میره به سمت اجتماع، میره به سمت گروه، میره به سمت دوست و اگر ما بتونیم این دلبستگی و وابستگی رو قشنگ با بنیان نگه داریم والدین موفق خواهند شد.

بچه‌های شما از این سن میان بالاتر یعنی از دوره یک میان بالاتر داستان‌شون پیچیده تر می‌شه چون به گذر دوره نوجوانی نزدیک میشن حال و هواشون خیلی عوض میشه. این بچه داره صحنه به صحنه دگرگون میشه و دیگه مراقبت شما باید صد چندان بشه پس مراقب این تغییرات باشید. اینا تو خودشان دارن تغییر می‌کنن، این قیاس رو کنار بذارین. بریم سراغ ارتباط بحث اصلی پس چی شد؟ اگر قراره به بچه‌هامون کمک کنیم شرط اولش ارتباط هستش. پس ارتباط شد اصل اول در تربیت.

اولین هنر در حوزه ارتباط با بچه و جریان تربیت تفکر است، هنر دوم هنر گوش داد هستش یعنی تو ارتباط تربیتی با بچه‌ها مستمع بودن خیلی مهمه. ببینید گوش دادن باید فعال باشه یعنی بچه وقتی داره باهاش حرف می‌زنه میدونه که شیش دنگ حواست الان به بچه است و حواست به صد جای دیگه نیست. وقتی بچه بفهمه داری بهش گوش میدی اون موقع اون عزیز می‌شه ببینید عزتمندی از همین چیزا شروع میشه، کرامت بچه از همین جاها شروع میشه. همین جزئیات تربیت رو سامان میده. هنر بعدی هنر ابراز وجود است. یعنی در ارتباط با بچه‌ها اجازه ابراز وجود بهشون داده

بشه ببینید ماها به حکم قدرتی که داریم باعث میشه گاهی اوقات اجازه ابراز وجود به بچه هامون ندیم، ناخواسته، نمی‌گذاریم حرف بزنه و نمی‌ذاریم ابراز وجود کنه و دوست داریم حرف حرف خودمون باشه. باید بلد باشین اجازه بدین که اونم خودشو بروز بده یعنی تو ارتباطی که باهاش داریم بهش اجازه بدیم خودشو نمایان کنه و این فرصتی که برای نمایاندن خودش بهش می‌دین به اون حالت شما بستگی داره که کجا هستید و چطوره اما این اجازه رو بهش بدیم و نکنه شما به حکم اینکه بزرگتر هستید یک سد و مانعی باشید که اون نتونه خودش رو بروز بده. هنر بعدی در ارتباط، هنر ادراک احساسات و هیجان طرف هستش. ببینید بچه ما میاد با ما شروع می‌کنه حرف زدن یک سوالی داره یا یک کاری داره یا نشستیم سر میز غذا باید به حالات و رفتار بچه، به چشمش، به دستش و به لحنش توجه کنیم. پس درک احساسات بچه و فکر یکی دیگه از هنرمندی هایی است که شما باید در ارتباط با بچه هاتون داشته باشین.

پایان مبحث جلسه عمومی مادران دبستان یک

آقای دکتر گیلک

۱۴۰۳/۸/۲۱